

Suomi kaikille perheille – ei vain melkein kaikille

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintakertomus 2016

Tiivistelmä

Kaikkien Perheiden Suomi on vuosina 2013- 2016 toimiva vaikuttamistyön hanke, jonka takana on Monimuotoiset perheet -verkosto ja sen kymmenen jäsenjärjestöä¹.

Hankkeen viimeisen toimintavuoden aikana työn painopisteenä on ollut palvelujärjestelmän rakenteisiin vaikuttaminen, kuntavaaliviestien muodostaminen ja eteenpäin vieminen ja käynnissä oleviin poliittisiin prosesseihin vaikuttaminen, vaikuttamistoiminnan rakenteiden juurruttaminen, hyvien käytäntöjen levittäminen sekä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten sekä opiskelijoiden kouluttaminen perheiden monimuotoisuuteen liittyvissä erityiskysymyksissä.

Toimintakertomuksen aluksi tiivistetään ne neljä toiminta-alueita, joissa hankkeen keskeiset viestit ovat tulleet vahvimmin näkyviin: *LAPE-kärkihanke, huolto- ja tapaamisoikeuslain kokonaisuudistus, perhevapaaudistus sekä ammattilaisten koulutus.*

LAPE – Lasten ja perheiden palveluiden muutosohjelma 2016 – 2019

LAPE on hallituksen kärkihanke, jonka tehtävänä on uudistaa lasten ja perheiden palvelut yhtenäisemmiksi, lapsen etua paremmin vastaaviksi ja perheiden monimuotoisuutta huomioiviksi. Verkostolla on edustus LAPEn ohjausryhmässä ja useissa kärkihankkeen alla toimivissa työryhmissä. Lapen alla on edistetty muun muassa perhekeskustoimintamallia, parisuhteen tukea, eropalvelujen kokonaisuudistusta, lastensuojelun uudistustyötä, koulun ja varhaiskasvatuksen kokonaisuutta sekä maahanmuuttajien palveluita.

Huolto- ja tapaamisoikeuslain kokonaisuudistus

Verkosto teki vuonna 2016 lujasti töitä varmistaakseen, että Sipilän hallitusohjelmaan kirjatussa lain lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta kokonaisuudistuksessa (jonka aikaansaamisessa verkosto on myös ollut

¹ Verkoston järjestöt ovat Adoptioperheet ry, Käpy – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

aktiivinen, ks. toimintakertomukset 2014 ja 2015), huomioidaan aidosti myös perheiden monimuotoisuus. Tuloksena verkostolla on kolmen järjestön kokoinen edustus lain kokonaisuudistusta seuraavassa Oikeusministeriön työryhmässä.

Perhevapaat

Kolmikantatyöryhmätyöskentelyssä syntynyt Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämietintö Monimuotoisten perheiden perhevapaista annettiin loppuvuodesta 2015. Mietinnön pohjalta aikaansaatiin vuonna 2016 ensimmäinen lainsäädäntöuudistus, kun yksin lastaan hoitavalle isälle tulee eduskunnan päätöksellä oikeus perhevapaisiin 1.3.2017 alkaen riippumatta siitä, onko hän asunut yhdessä lapsen äidin kanssa. Muutos on osa tasa-arvoisen avioliittolain yhteydessä tehtäviä lakimuutoksia.

Perhevapaista käytävän julkisen keskustelun kannalta olennainen muutos oli ammattiliitto SAK:n esittelemä uusi perhevapaamalli. Kustannusneutraali malli mukailee pitkälti Ruotsissa käytössä olevaa perhevapaamallia ja ratkaisee samalla myös monimuotoisten perheiden suurimmat perhevapaisiin liittyvät haasteet.

Koulutus, tutkimus ja Emma & Elias –yhteistyö

Koulutusyhteistyö Emma & Elias -ohjelman kanssa jatkui vahvana. Yhteisiä seminaaripäiviä ammattikorkeakouluissa toteutettiin vuoden aikana kahdeksan. Uusia yhteistyökumppaneita olivat HUMAK amk sekä Helsingissä ja Turussa sekä Oulun amk- oppilaitos. Lisäksi koulutettiin Helsingin kaupungin ja Kaarinan terveydenhoitajia, Tehyn toimijoita, Uusperheneuvojia ja omien järjestöjen vapaaehtoisia kuten monikkoperhevalmentajia. Ruotsinkielisiä koulutuksia pidettiin neljä.

Monimuotoinen perhe nyky-yhteiskunnassa -kurssi (5 op) toteutui Metropolia-AMK:n kesäopinto-ohjelmassa.

Tutkimuspuolella yhteistyötä lisättiin. Perhetutkimuksen päivien teemana 2016 oli "Moninaiset perheet". Monimuotoiset perheet -verkosto sai oman puheenvuoron päivien plenaariohjelmaan ja päivillä oli kaksi verkoston järjestöjen työryhmää, sateenkaariperheisiin ja lapsen kuolemaan liittyen.

Perhetutkimuspäivien jälkeen verkosto perusti Monimuotoisten perheiden tutkijaverkoston. Tutkijoiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä pyritään lisäämään monimuotoisia perheitä koskevaa suomalaista ja Suomen kontekstiin sijoittuvaa tutkimusta sekä edistämään monimuotoisia perheitä koskevan tutkimuksen saamaa rahoitusta.

Ammattilaisten tietoisuuden lisäämiseksi pidettiin yllä omia nettisivustoja sekä www.kouluasiaa.fi ja www.neuvolainfo.fi sivustoja. Yhteistyötä tehtiin myös uuden www.tukeavanhemmille.fi verkkosivuston perustajan kanssa.

Kaikesta ammattilaisille ja opiskelijoille suunnatusta koulutuksesta saatu palaute oli erittäin hyvää.

2016 lukuina

Vuoden 2016 aikana verkoston toimesta tavoitettiin yli 37 000 perheiden palveluissa työskentelevää ammattilaista, päättäjää ja muuta tahoa. Valtakunnallisissa koulutustapahtumissa oltiin vuoden aikana 40 kertaa. Messupäiviä toimintavuonna oli 14. Erilaisia poliittiseen vaikuttamiseen tähtääviä tapaamisia oli 64. Näitä olivat erilaiset yksittäisten päättäjien tapaamiset, puoluekokoukset ja -risteytyt, työryhmäosallistumiset (LAPE, äitiyslaki, perhe-eläkeuudistus, lapsen huolto- ja tapaaminen) sekä valiokuntakuulemiset (avioliittolaki).

Hankkeen hallinto, talous ja arviointi

Kaikkea hankkeen toimintaa suunnitteli ja ohjasi johtoryhmä, joka kokoontui vuonna 2016 neljä kertaa koko päivän kokoukseen. Hanketta hallinnoivana järjestönä toimi Sateenkaariperheet ry.

Hankkeen kokonaiskustannukset vuoden 2015 aikana olivat 149 849,86 €.

Arviointi toteutettiin itsearviointina ja ulkoisena arviointina. Ulkoisen arvioinnin konsulttia, Eija Heimoa, tavattiin vuoden 2016 aikana kaksi kertaa. Hankkeen ulkoisen arvioinnin loppuraportti julkaistiin kesäkuussa 2016 osoitteessa www.monimuotoisetperheet.fi/arviointi.